Keltische tijger **behoeft geen** Europees infuus

Er zijn goede redenen waarom Ierland internationale steun zoals van het Europese noodfonds beter resoluut afwijst. De druk op Ierland om zich aan het Europese infuus te laten leggen neemt toe, maar voor het land is het niet de beste optie. Dat heeft te maken met de sterkte van de Ierse economie, maar ook met het ruimere Europese belang.

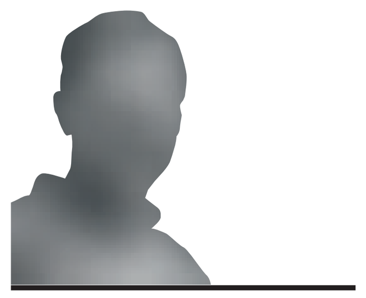

Jan Van Hove

- **Is** onderzoeksdirecteur economie aan het Leuven Centre for Irish Studies en professor Europese en internationale economie aan HUBrussel en de KULeuven.
- **Meent** dat ondanks de dreiging van een Grieks scenario Ierland niet met Griekenland mag worden vergeleken.
- **Vindt** dat de financiële markten de fundamentele sterkte van de Ierse economie grotendeels negeren.

Ierland staat onder toenemende internationale, en vooral Europese, druk om een internationaal reddingsplan te aanvaarden. De financieel-economische crisis heeft de Ierse economie, in het bijzonder de banksector en bijgevolg de overheidsfinanciën, erg getroffen. Velen argumenteren dat Ierland zonder internationale steun de crisis niet te boven komt.

De huidige berichtgeving over Ierland staat in schril contrast met de verheerlijking, enkele jaren geleden, van het wondermooie eiland als een economisch aards paradijs. Multinationals, in het bijzonder veel Amerikaanse grote namen zoals Pfizer, Google en Dell, vestigden zich op de Ierse markt. De genereuze Ierse vennootschapsbelasting had uiteraard een sterke aantrekkingskracht. Maar ook de toegang tot de Europese interne markt en de beschikbaarheid van vele hooggeschoolde, Engelstalige werknemers waren sterke troeven die tot de globalisering van de Ierse economie leidden.

Op die manier groeide Ierland van een van de armste Europese landen tot een koploper in de Europese ploeg. De economische groei sinds het begin van de jaren 90 is ongeëvenaard in West-Europa en zelfs in veel Centraal- en Oost-Europese landen. De komst van de talrijke multinationals deed ook de werkloosheid spectaculair dalen, en de overheidsfinanciën werden vlot gesaneerd. Bovendien brachten de multinationals technologische kennis mee en bevorderden ze het innovatieve karakter van de Ierse economie.

Maar het kan dus verkeren. De financiële crisis bracht de economische groei abrupt tot stilstand en een pijnlijke recessie volgde. De werkloosheid schoot pijlsnel de hoogte in en de overheidsfinanciën ontspoorden in enkele jaren tijd. Vooral de redding van de Ierse banken, die door een combinatie van de wereldwijde kredietcrisis en problemen op de binnenlandse vastgoedmarkt nog steeds in grote moeilijkheden verkeren, is verantwoordelijk voor de dramatische toestand van de Ierse overheidsfinanciën op dit ogenblik.

De reactie op de financiële markten bleef dan ook niet uit. De spread tussen de Ierse en de Duitse langetermijnrente bereikte recent een recordpeil. Het internationale vertrouwen in een spoedig herstel van de Ierse economie en een drastische sanering van de Ierse overheidsfinanciën op eigen kracht blijkt zeer klein te zijn. Daarbij wordt snel en veelvuldig de vergelijking gemaakt met Griekenland, dat noodgedwongen steun aanvaardde vanuit de Europese Unie en het Internationaal Monetair Fonds.

Het is een publiek geheim dat de lage Ierse vennootschapsbelasting zeer impopulair is bij de andere Europese regeringen.

CONCURRENTIEKRACHT

Hoewel voor Ierland sinds enkele weken een Grieks scenario dreigt, is de vergelijking met Griekenland en zelfs met andere Zuid-Europese landen als Portugal en Spanje niet terecht. De Ierse economie is fundamenteel veel sterker dan de Zuid-Europese economieën. De Ierse internationale concurrentiekracht blijkt allereerst uit de sterke exportprestaties in sectoren als chemie, farmacie en kantoorapparaten. Ondanks een sterke terugval bij het begin van de financiële crisis herstelde de Ierse export zich zelfs sneller dan de export in alle andere Europese landen. Ook de buitenlandse directe investeringen in Ierland herstelden sterk in 2009, na een beperkte terugval in 2008.

De aanwezigheid van de multinationale ondernemingen blijft de beste garantie op economische groei. Het recept van de Ierse economische groei moet niet worden gewijzigd. Het is juist dat recept dat allicht onder sterke druk komt zodra Europese en internationale steun aan Ierland wordt verleend, in ruil voor inspraak in het economisch en het financieel beleid.

Het is een publiek geheim dat de lage Ierse vennootschapsbelasting zeer impopulair is bij de andere Europese regeringen. Zij beschouwen dit in feite als oneerlijke concurrentie op de interne markt.

POTENTIEEL

Ten tweede beschikt Ierland over troeven die een terugkeer naar economisch groei zullen garanderen. Niet alleen de multinationale ondernemingen zorgen voor een instroom van kennis en innovatief onderzoek, ook de Ierse economie zelf heeft een groot innovatiepotentieel.

Dat laatste werd de afgelopen twee decennia allicht onvoldoende benut, juist omdat de Keltische tijger daar weinig behoefte aan voelde. Dat zal in de toekomst anders zijn. Alle extra's zijn welkom. De Ierse regering heeft al aangegeven in te zetten op een versterkt innovatiebeleid. Met de budgettaire beperkingen zal dat uiteraard een grote beleidsuitdaging worden, maar het potentieel is aanwezig, gegeven de hoge scholingsgraad, de aanwezigheid van sterke onderzoekers in Ierse universiteiten en onderzoekscentra en de internationale arbeidsmobiliteit van de Ieren.

Tot slot zit de timing beter voor het beheer van de Ierse overheidsfinanciën in vergelijking met bijvoorbeeld de Griekse situatie. De Ierse overheidsschuld is vrijwel uitsluitend uitgedrukt in euro, zodat er geen wisselkoersrisico's zijn. Bovendien is er de eerstkomende maanden geen nood aan herfinanciering, waardoor de Ierse regering wat ademruimte heeft tegenover de huidige speculatiegolf. Die sterke economische troeven geven Ierland een behoorlijke kans op slagen om op eigen kracht de crisis te overwinnen.

REDDINGSMECHANISME

Ook Europa heeft baat bij dit gevecht van de Keltische tijger. Hoewel een internationaal reddingsplan voor Ierland op korte termijn rust zal brengen op de financiële markten, rijst de vraag hoe lang die rust zal duren. Weinig waarnemers twijfelen eraan dat de speculanten, na de redding van de Ierse economie, hun pijlen zullen richten op de Portugese en allicht ook de Spaanse economie. Niet alleen zou de crisis daardoor internationaal verder uitdijen, tevens komt het hele Europese reddingsmechanisme in gevaar. Het redden van de grotere Spaanse economie zal allicht veel Europees geld vergen. Mogelijk is het bestaande reddingsmechanisme onvoldoende, en het is maar de vraag of de Duitse regering nogmaals de eurozone te hulp wil snellen. De toekomst van de eurozone komt dan in gevaar.

De toestand op de financiële markten negeert dus grotendeels de fundamentele sterkte van de Ierse economie. Hoewel Ierland moeilijke jaren tegemoet gaat, heeft zowel Ierland als Europa er alle belang bij dat de strijd wordt geleverd door de Keltische tijger en niet door de Zuid-Europese lidstaten. Ierland heeft betere wapens in handen om de internationale speculanten te bekampen dan de zwakkere Zuid-Europese economieën.

Uiteraard zal de rust op langere termijn slechts terugkeren als de onzekerheid verdwijnt, en na een drastische sanering van de overheidsfinanciën in alle landen van de eurozone. Maar gegeven de fundamentele sterkte van de Ierse economie blijft het waarschijnlijker dat Ierland dankzij herwonnen economische groei daar sneller in slaagt dan de Zuid-Europese landen. Het klinkt enigszins cynisch, maar Ierland zou Europa wel eens kunnen redden.

COLUMN

EDWIN DE BOECK

Grijs Vlaanderen, groen Wallonië?

Heel simpel beschouwd hangt economische groei af van drie factoren: de groei van de potentiële beroepsbevolking (de 15- tot 64-jarigen), de verandering van de werkgelegenheidsgraad (hoeveel van die bevolking effectief aan het werk is) en de ontwikkeling van de arbeidsproductiviteit (de toegevoegde waarde per werkende). De combinatie van deze factoren leverde de Vlaamse economie per inwoner sinds 1960 een gemiddelde groei van 2,7 procent per jaar op. In Wallonië was dat 2 procent en in de 15 oude EU-lidstaten 2,3 procent.

Deze relatief sterke Vlaamse expansie was vooral geconcentreerd in twee bloeiperiodes. In 1960-73 versnelde de groei van zowel de werkgelegenheid als de arbeidsproductiviteit. Dat werd gedreven door aanzienlijke buitenlandse investeringen, aangetrokken door de centrale ligging van het gewest in West-Europa dat toen economisch volop begon te integreren, het dichte verkeersnet en de relatief lage loonkosten van een goed opgeleide en stijgende Vlaamse beroepsbevolking. Na de olieprijsschokken van de jaren 70 volgde vanaf 1982 een nieuw decennium van relatieve bloei, dit keer vooral gedragen door een snellere productiviteitsgroei. Door zijn sterke exportgerichtheid profiteerde de Vlaamse economie toen meer dan Wallonië van de devaluatie van de Belgische frank en de begeleidende loonmatiging, de hernieuwde Europese integratiedynamiek in de tweede helft van de jaren 80 en de sterke investeringsboom als gevolg van de Duitse eenmaking in het begin van de jaren 90.

Sinds het midden van de jaren 90 blijkt Vlaanderen echter stelselmatig groeivoorsprong prijs te geven ten opzichte van zowel Wallonië als het Europese gemiddelde. De productiviteitsgroei daalde sindsdien zelfs onder het EU15-gemiddelde en lag vooral de jongste jaren nog amper hoger dan in Wallonië. Voor een deel is dit te verklaren door de wet van de remmende voorsprong: wie al ruim op kop ligt, heeft het moeilijker om die voorsprong verder op te drijven. Maar daarnaast speelt ook de afkalving van de comparatieve voordelen waarop het gewest de vorige decennia kon bogen. Na de val van de Berlijnse Muur heeft het centrum van Europa zich meer naar het oosten verplaatst, het Vlaamse verkeersnet kreunt onder toenemende congestie en de Vlaamse industrie kampt met een toenemende loonkostenhandicap als gevolg van de systematische overschrijdingen van de loonnorm de voorbije jaren. Sinds 1999 stegen de loonkosten per werknemer er bovendien naar raming circa 5 procent meer dan in de Waalse industrie.

Er zijn aanwijzingen dat de buitenlandse investeringsstromen in België verschuiven van Vlaanderen naar Wallonië.

Er zijn aanwijzingen dat de buitenlandse investeringsstromen in België de jongste jaren relatief verschuiven van Vlaanderen naar Wallonië. De industriële productie steeg daar sinds 2000 zelfs al bijna 1 procent per jaar sneller dan in Vlaanderen. Dat de totale Vlaamse economie toch nog sterker groeide, was te danken aan de snellere expansie van de dienstensector en een meer uitgesproken verhoging van de werkgelegenheidsgraad dan in Wallonië. In Vlaanderen is ondertussen 65 procent van de potentiële beroepsbevolking aan het werk, in Wallonië is dat 56 procent.

Ook de demografie kantelt geleidelijk in het nadeel van Vlaanderen. De groep 15- tot 64-jarigen zal er pieken omstreeks 2017 en vanaf dan geleidelijk krimpen, terwijl ze in Wallonië tot 2050 nog met ruim 5 procent zal stijgen. Als de Vlaamse werkgelegenheidsgraad vanaf 2020 zou pieken op 70 procent en de Waalse tien jaar later datzelfde percentage zou bereiken, heeft Wallonië - bij gelijke productiviteitsgroei - tot 2030 zelfs een groeivoorsprong van gemiddeld 0,8 procent per jaar voor de boeg. Dat vereist dan wel een drastische ombuiging van de hoge structurele werkloosheid die de Waalse economie al sinds de jaren 80 kenmerkt.

Meer werkgelegenheidsgroei is overigens nog geen voldoende voorwaarde voor een Waalse inhaalbeweging. Om een groeiend leger 'werkende armen' te vermijden, zal in Wallonië net zoals in Vlaanderen ook de bevordering van de productiviteitsgroei meer dan ooit een cruciale voorwaarde zijn voor algemene welvaartsgroei. Op dit vlak is de uitdaging voor beide gewesten dezelfde: alle hens aan dek voor een beleid dat maximaal in onderwijs investeert, innovatie en ondernemerschap stimuleert, en een rendabele bedrijfsomgeving schept die productieve investeringen aanmoedigt.

Of is dit te simpel beschouwd?

■ **Edwin De Boeck** is hoofdeconoom van KBC Groep.

COLOFON **DE TIJD**

ADRES Mediafin, Havenlaan 86c, bus 309 1000 Brussel Tel. +32 (0)2 423.16.11 ; op werkdagen van 8u30 tot 18u
ABONNEMENTEN & DISTRIBUTIE Tel. 0800/55.150 Fax +32 (0)2 454.28.32, abo@tijd.be
REDACTIE Tel. : +32 (0)2 423.18.40, Fax: +32 (0)2 423.18.15
Lezers: reacties@tijd.be, Persberichten: persberichten@tijd.be, Opinie: opinie@tijd.be
REKENING Mediafin: 412-7058051-21
BTW-NUMMER 404.800.301
ADVERTENTIES Trustmedia Tel. (02) 422 05 11, Fax (02) 422 05 10, info@trustmedia.be
ALGEMEEN DIRECTEUR Dirk Velghe
OPERATIONEEL DIRECTEUR Dieter Haerens
REDACTIEDIRECTEUR Frederik Delaplace
FINANCIEEL DIRECTEUR Arnaud Delmarcelle
PRODUCTIEVERANTWOORDELIJKE Olivier Ditroia
DE TIJD is een uitgave van Mediafin mediafin
HOOFDREDACTEUR Pierre Huylenbroeck (hoofdredacteur@tijd.be)
ADJUNCT-HOOFDREDACTEUR Stephan Verheyden
MULTIMEDIAMANAGER Tom Peeters
MANAGER NIEUWE MEDIA Roland Legrand
NIEUWSMANAGEMENT Piet Boncquet, Gwen Declerck, Henk Dheedene, Serge Mampaey, Stephan Verheyden
SENIOR WRITERS Stefaan Michielsen, Jean Vanempten
CENTRAL NEWS DESK Kurt Vansteeland (chef), Koen Dedobbeleer, Jan De Schamphelaere, Kim Evenepoel, Koen Lambrecht, Sebastien Rousseau, Ben Serrure, Pieter Suy, Roel Verrycken,
POLITIEK & ECONOMIE Lieve Dierckx (chef), Ivan Broeckmeyer, Dirk De Wilde, Bart Haeck, Pieter Blomme, Lars Bové, Wim Van de Velden, Kris Van Haver, Jan Van Hessche, Katrien Verstraete, Erik Ziarczyk,
ONDERNEMINGEN Bas Kurstjens (chef), David Adriaen, Bert Broens, Marc De Roo, Stephanie De Smedt, Jim Lannoo, Patrick Luysterman, Guido Meeussen, Michaël Sephiha, Saar Sinnaeve, Dieter Snoeck, Guy Van Den Broek, Jozef Vangelder
WEEKEND & REPORTAGE Tom Michielsen (chef), Dries Bervoet, Ine Renson, Wouter Van Driessche
OPINIE Franky Van Hamme (coördinatie)
IN DE PRAKTIJK & RAPPORTEN Ellen Cleeren, Erika Racquet
GELD & BELEGGEN Christophe De Rijcke (chef), Daan Ballegeer, Ilse De Witte, Peter De Groote, Stijn Demeester, Wouter Vervenne
CODA Koen van Boxem (chef), Tom Peeters
EINDREDACTIE Peter Rasking (chef), Veerle Janssens, Robert Messiaen, Tamara Mestdagh, Wouter Kongs, Carl Pansaerts, Hilde Vandenbussche, Kaat Van Overwalle, Ann Welter
SABATO Gerda Ackaert (chef), Anjah De Wachter
LAY-OUT Jan Nelis (chef), Arnaud Camerlinckx, Dries Houben, Peter Notteboom, Sue Yuen
INFOGRAFIE Filip Ysenbaert (chef beeld), Fabrizio Colucci, Patrick D'Haeyere, Livio Marcolli, Frank Schulpé
FOTO Alexia Mangelinckx (chef), Nima Ferdowsi, Tim Ricour, Sofie Van Hoof
TIJD-TV & NIEUWE MEDIA Raphaël Cockx, Pascal Laureyn, Dirk Selleslagh, Jan Rombouts
REDACTIESECRETARIAAT Ann Leemans, Nicole Hofkens
NETTO François Mathieu (chef), Nadine Bollen, Caroline Declerck, Petra De Rouck, Ilse Janssens, , Willem Ravoet, Peter Van Maldegem, Sven Vonck
KOERSINFORMATIE VWD Group
VERANTWOORDELIJKE UITGEVER: DIRK VELGHE, HAVENLAAN 86C, BUS 309, 1000 BRUSSEL

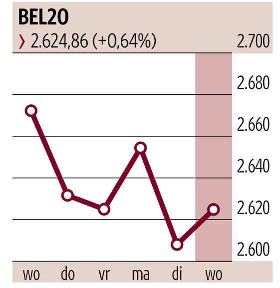

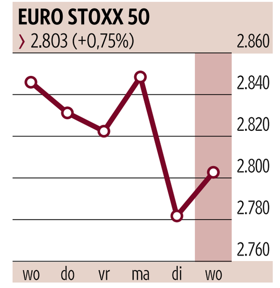

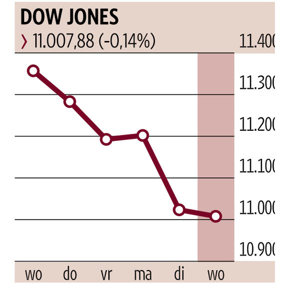

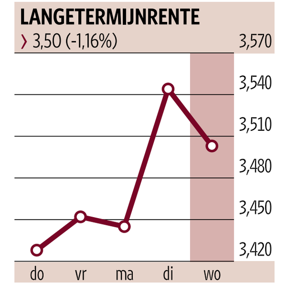

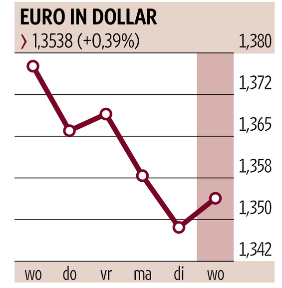

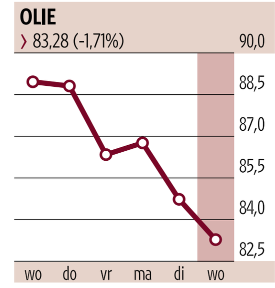

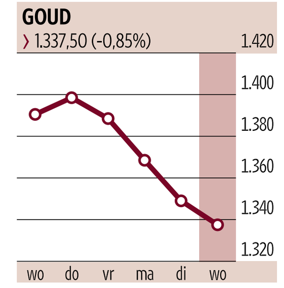

Kerninflatie in VS lager dan ooit

| Slechte cijfers versterken positie Fed in debat over omstreden geldinjectie van 600 miljard dollar | Huizenmarkt krijgt klap

FOCUS

WOUTER VERVENNE

De Amerikaanse kerninflatie is in oktober gezakt tot het laagste peil in minstens 52 jaar. Bovendien kreeg de woningbouw in de VS een zware klap. Beide tegenvallende cijfers geven aan dat de Amerikaanse centrale bank (Fed) terecht heeft beslist 600 miljard dollar extra in de economie te pompen.

De inflatie zonder voeding en energie vertraagde tot 0,6 procent, tegenover 0,8 procent in september. Economen hadden 0,7 procent kerninflatie voorspeld. De algemene inflatie, inclusief voeding en energie, steeg licht tot 1,2 procent. De impliciete inflatiedoelstelling van de Fed bedraagt 1,7 tot 2 procent.

De uitzonderlijk lage inflatie vergroot de angst voor deflatie of negatieve inflatie. Dalende prijzen zijn gevaarlijk omdat consumenten dan aankopen uitstellen en schuldenaars hun schuldenlast zien toenemen.

De critici van de Fed zullen op hun tong moeten bijten.

ROB CARNELL, econoom ING

Niet alleen de lage inflatie maar ook de sterke verzwakking van de woningbouw onderstreept het moeizame herstel van de Amerikaanse economie. Het aantal in aanbouw genomen woningen daalde in oktober met 11,7 procent tot 519.000 op jaarbasis, het laagste niveau in anderhalf jaar. Economen hadden een veel kleinere terugval voorspeld. Het aantal bouwvergunningen, een indicatie van de toekomstige woningbouw, steeg met 0,5 procent tot 550.000.

TROOST

'De cijfers kunnen de Fed troosten, want ze rechtvaardigen de recente versoepeling van het monetair beleid', signaleert ING-econoom Rob Carnell. 'Maar ze zullen ook knagen, want het kleine risico op deflatie blijkt iets minder klein dan verwacht. Critici van de Federal Reserve zullen op hun tong moeten bijten.'

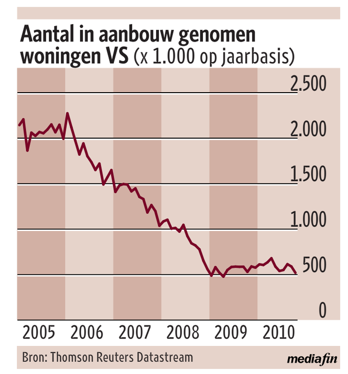

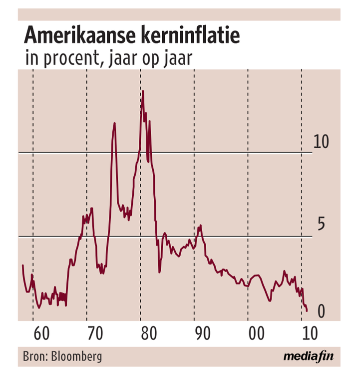

De geldinjectie van 600 miljard dollar is omstreden. Sommige Amerikaanse politici en economen waarschuwen voor een forse stijging van de inflatie. China en Duitsland zeggen dat de Verenigde Staten de dollar naar omlaag duwen en hun problemen exporteren naar de rest van de wereld.

De Fed besliste op 3 november om voor 600 miljard dollar extra staatsobligaties te kopen. Die ingreep moet de langetermijnrente drukken, de consumptie en de jobcreatie aanzwengelen en de inflatie opkrikken.

De dollar reageerde negatief op de slechte Amerikaanse cijfers. Daardoor steeg de euro tot 1,3538 dollar, tegenover 1,3493 dollar dinsdag. De Amerikaanse langetermijnrente daalde met enkele basispunten. De cijfers hadden minder impact op de aandelenmarkten en de Europese obligatiemarkten.

Retailaandelen nemen de kop

WALL STREET

De Amerikaanse aandelenmarkten zijn gisteren nagenoeg vlak gesloten. De Dow Jones verloor 1 procent. De Nasdaq ging 0,3 procent omhoog. Beleggers kregen belangrijke macro-economische cijfers te verwerken. De kerninflatie in de VS is in oktober tot het laagste peil sinds 1958 gezakt en ook de woningbouw viel lager uit dan verwacht. De teleurstellende economische cijfers lijken de omstreden stimulusmaatregelen van de Amerikaanse centrale bank te rechtvaardigen.

De retailaandelen namen de kop op Wall Street. Dinsdag kregen beleggers al meevallende cijfers van Wal-Mart en Home Depot gepresenteerd, en gisteren bleek de warenhuisketen **Target** opvallend sterke derdekwartaalresultaten te kunnen voorleggen. Het aandeel werd daarvoor beloond met een koerswinst van 3,3 procent. Daar eindigde de goednieuwsshow in retailland trouwens niet. **BJ's Wholesale Club**, eveneens een warenhuisketen, deed het met een ruim 30 procent hogere derdekwartaalwinst eveneens beter dan voorspeld. Bovendien trekt de groep haar verwachtingen voor heel 2010 op, hoewel ze die eerder dit jaar nog had verlaagd. De hogere winstverwachtingen klonken beleggers als muziek in de oren: het aandeel wipte 3 procent hoger.

ZONNEPANELEN

Het beurshuis Credit Suisse verlaagde zijn advies voor de zonnepanelensector tot market weight. Bedrijven zoals **First Solar**, **Renesola**, **Trina Solar** en **MEMC Electronic Materials** verloren tussen 3 en 7 procent. **Suntech Power** verloor 7,7 procent na zwakke kwartaalcijfers.

Republikeinse criticasters ondermijnen onafhankelijkheid Federal Reserve

| Amerikaanse centrale bank dreigt steeds meer in politiek vaarwater terecht te komen

ANALYSE
KRIS VAN HAMME,
ONZE CORRESPONDENT IN NEW YORK

De controversiële beslissing van de Federal Reserve om 600 miljard dollar in de Amerikaanse economie te pompen, heeft olie op het vuur gegooid bij Republikeinse criticasters van de centrale bank. Gesterkt door de Republikeinse zege tijdens de Congresverkiezingen dreigen ze de Fed stevig aan te pakken.

Het linkse imago van Peter Diamond (tussen Fed-gouverneurs Janet Yellen (links) en Sarah Bloom Raskin bemoeilijkt zijn benoeming bij de centrale bank. © BLOOMBERG

Er worden al een tijd politieke spelletjes gespeeld rond de Fed. In de zomer uitten enkele Republikeinse senatoren bezwaren tegen de benoeming van Peter Diamond tot een van de zeven gouverneurs van de Fed. De gereputeerde hoogleraar economie - in april voorgedragen door het Witte Huis - was volgens de Republikein Richard Shelby 'onvoldoende gekwalificeerd'. Toen Diamond vorige maand de Nobelprijs voor de Economie won, reageerde Shelby dat 'het Nobelcomité niet bepaalt wie geschikt is voor de Fed'.

Het eerder 'linkse' etiket van Diamond speelde volgens sommige waarnemers een rol in de Republikeinse obstructie tegen Diamond, samen met geposeer in de aanloop naar de Congresverkiezingen. President Barack Obama droeg Diamond opnieuw voor. De bankcommissie van de Senaat bekrachtigde dinsdagavond voor de tweede keer de benoeming van Diamond. Maar de voltallige Senaat moet zich nog uitspreken. Dat is de eerste keer niet gebeurd wegens procedureredenen. Nu zegt Shelby dat de benoeming onwettig is, omdat Diamond uit dezelfde regio komt als Fed-gouverneur Daniel Tarullo.

Een ander politiek getint debat is de vraag of de Fed de economie nog moet blijven stimuleren om de hardnekkige werkloosheid naar beneden te duwen. De Fed gelooft van wel, en kondigde begin november aan 600 miljard dollar bij te drukken om staatsobligaties op te kopen. Dat moet de langetermijnrente omlaaghalen in de hoop bedrijfsinvesteringen en consumptie aan te wakkeren en meer mensen aan het werk te zetten.

SPECIALITEIT

Dat laatste is net de specialiteit van Diamond, die baanbrekend werk verrichtte over de rigiditeit van de arbeidsmarkt en de vraag waarom hoge werkloosheidscijfers soms samenvallen met een groot aantal vacatures. 'Dat is nu niet het probleem. Het probleem van de arbeidsmarkt is een gebrek aan vraag, en dat is een gevolg van de onzekerheid die het beleid van de regering-Obama veroorzaakt', stelt Allan Meltzer, hoogleraar economie aan de Carnegie Mellon University en een vooraanstaand expert in monetair beleid.

Het Nobelcomité bepaalt niet wie geschikt is voor de Fed.

RICHARD SHELBY, Republikeins senator

Als conservatieve vrijemarktideoloog liet Meltzer zich de voorbije jaren bijzonder kritisch uit over Obama en het Fed-beleid. Hij steunt voluit de open brief die Republikeins gezinde economen deze week publiceerden met de oproep aan de Fed het nieuwe aankoopprogramma van 600 miljard dollar te laten vallen. De economen vrezen voor inflatie en geloven niet dat het plan de werkloosheid zal verminderen.

AANVAL

Opmerkelijk is dat de economen hun aanval op de Fed coördineren met enkele kritische Republikeinse Congresleden. Daardoor dreigt de Fed steeds meer in politiek vaarwater terecht te komen. Vorige week nam de potentiële Republikeinse presidentskandidate Sarah Palin de interventie van de Fed al onder vuur. De economen zouden nu gesprekken voeren met andere mogelijke Republikeinse presidentskandidaten om de Fed onder druk te zetten.

Een van hen, het Congreslid Mike Pence, plande dinsdag een wetsvoorstel om het dubbele mandaat van de Fed - inflatiebestrijding en maximale werkgelegenheid - af te schaffen en de Fed enkel te laten focussen op prijsstabiliteit. Pence, een favoriet van de conservatieve Tea Party-beweging, uitte zware kritiek op de Fed-interventie. Een ander Tea Party-icoon én berucht Fed-hater, Ron Paul, belooft het monetair beleid van de Fed te onderzoeken wanneer hij in januari naar verwachting voorzitter wordt van het subcomité in het Huis van Afgevaardigden dat toeziet op het monetair beleid. Volgens Paul is de Fed 'veel te onafhankelijk'.

Dat laatste verontrust Fed-watchers als David Jones, voorzitter van het adviesbureau DMJ Advisors. 'De politieke onafhankelijkheid van westerse centrale banken is een van de belangrijkste verwezenlijkingen van de jongste decennia. Die is nu in gevaar door pogingen van radicaal-rechtse ideologen als Paul om politieke greep op de Fed te krijgen', stelt Jones. Hij hoopt dat de Republikeinse fractie in het Huis voldoende tegengas zal geven om de nieuwe Tea Party-kandidaten te neutraliseren.

Ook de Fed maakt zich zorgen over de impact van de aanzwellende kritiek op zijn onafhankelijkheid. Ondervoorzitter Janet Yellen verdedigde in een interview de interventie van de Fed en zei 'niet blij te zijn dat we betrokken geraken in een politiek debat'.

Fed-criticasters als Meltzer reageren dat het Fed-beleid al sinds het uitbreken van de financiële crisis gepolitiseerd is. Ze verwijzen naar de noodprogramma's waarmee de centrale bank de crisis probeerde te bestrijden, zoals het massaal opkopen van herverpakte hypotheekleningen. Volgens critici plaatste de Fed zich daarmee op dezelfde lijn als Obama's 'dure' overheidsagenda.

”

Het is veel waarschijnlijker dat de 'monetaire versoepeling' van de Federal Reserve ineffectief zal zijn, dan dat ze dodelijk zal zijn.

MARTIN WOLF, commentator voor Financial Times, neemt in een podcast op ft.com de verdediging van de Amerikaanse centrale bank op zich.